

Granskningsyttrande enligt 3 kap 16 § Plan- och bygglagen (PBL) över förslag till fördjupning av översiktsplan för Falkenbergs stad i Falkenbergs kommun

Er beteckning: KS2017/189

Inledning

Granskningshandlingar Fördjupad översiktsplan för Falkenbergs stad har översänts till länsstyrelsen för yttrande. Länsstyrelsen har tidigare lämnat ett samrådsyttrande daterat 2021-09-09 (dnr 401-4511-2021).

Länsstyrelsen ska under granskningstiden lämna ett granskningsyttrande över planförslaget. Länsstyrelsen ska i yttrandet enligt 3 kap. 16 § Plan- och bygglagen (PBL) enbart ange om:

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Enligt 3 kap 20 § PBL ska kommunen redovisa länsstyrelsens granskningsyttrande tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

Samlad bedömning

- Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen inte helt har tillgodosetts, se vidare under avsnittet om *riksintressen*.
- en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Se vidare under *Hälsa, miljö- och riskfaktorer*.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 3 kap. 16 § PBL

Riksintresse enligt 3 och 4 kap. Miljöbalken (MB)

Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB

Där riksintresse för kulturmiljövården beskrivs i planbeskrivning och webbkarta bör det stå KN istället för NN så att ingen förväxling uppstår bland de olika typerna av riksintressen.

Riksintressen enligt 3 kap 8 § MB

Kommunikationer

Under 2020 och 2021 har Trafikverket genomfört en översyn av riksintressen för kommunikationer för de fyra trafikslagen. Efter sommaren 2022 förväntas att ett uppdaterat utpekande kommer att kunna beslutas och publiceras. Till dess gäller de redan fastställda riksintressena. Utpekade riksintressen för kommunikationer i Falkenbergs kommun har inte varit uppe till diskussion för förändring.

Falkenbergs hamn

Falkenbergs hamn är utpekad som ett riksintresse (allmän) hamn som omsätter en godsmängd överstigande 100 000 ton per år. En allmän hamn kännetecknas av en skyldighet att vara öppen för alla avlastare, så länge fartygs- och godstyper kan tas emot och hanteras. Någon förändring av riksintresset har ej varit uppe till diskussion då godsmängden överstiger 100 000 ton per år.

Även utifrån ett beredskapsperspektiv är det angeläget att hamnarna i Halland inklusive Falkenbergs hamn kan fungera som hamnar. Även frågor kopplade till logistik till och från en hamn är viktiga ur samma perspektiv. Länsstyrelsen anser att framförallt bostäder i hamnområdet kan äventyra en fungerande hamnverksamhet och därmed riksintresset. Klagomål från boende på störningar från hamnen kan innebära konsekvenser för hamnen och övriga verksamheter. Följande

framgår i [Boverkets allmänna råd och vägledning om industribuller](#):
”Verksamhetsutövarna kan riskera ökade kostnader genom krav på utredningar och skyddsåtgärder i samband med tillsyn, men även mer långtgående tillsynsinslag som på sikt kan tvinga verksamheten att begränsa eller till och med flytta sin verksamhet”.

Länsstyrelsen kan inte se att kommunen behandlat frågor om verksamhetsbuller i planhandlingarna. Det allmänna rådet och vägledningen redovisar hur miljöbalken och plan- och bygglagen har samordnats med avseende på industribuller.

Hur stor del av hamnen som ska hänföras till riksintresset hamn bör studeras i en precisering av riksintresset. Trafikverket bör vara den part som initierar ett sådant arbete.

Det är bra att kommunen avser ta fram en utredning om industrispåret till hamnen inför kommunens kommande arbete med planeringsstrategi. En sådan utredning bör remitteras till Länsstyrelsen, MSB, Sjöfartsverket, Trafikverket och Försvarmakten.

Sammantaget anser länsstyrelsen inte att det framgår av planen hur riksintresset hamn ska tillgodoses. Länsstyrelsen anser att riksintresset hamn riskerar påtaglig skada av planförslaget.

Väg E6 och väg 154

I planhandlingarna skriver kommunen att *”Trafikutredningen kopplad till den fördjupade översiktsplanen visar på att framkomligheten på riksintressena för kommunikation (E6, väg 154, hamnen samt Väst kustbanan) inte kommer att påverkas av planerad utveckling inom FÖP:en.”* Samt att *”Belastningen kommer att öka men inte framkomligheten.”* Länsstyrelsen är frågande till detta resonemang och anser att kommunen behöver förtydliga hur kommunen kommer att hantera det ökade trafikflödet till följd av föreslagen exploatering.

Riksintressen enligt 4 kap MB

Natura 2000

Länsstyrelsen saknar fortfarande ett resonemang kring hur den fördjupade översiktsplanen kan komma att påverka miljön i Natura 2000-områdena. Kommunen redogör kortfattat för vilken hänsyn som planeras tas men sätter inte det i något direkt sammanhang med bedömda påverkansfaktorer. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att i ett tidigt skede studera hur ett genomförande av planen kan komma att påverka Natura 2000-områdena samt ha en bild av eventuella försiktighetsåtgärder som kan komma att behövas. Detta för att undvika att delar av översiktsplanen inte går att realisera på grund av att tillstånd inte kan medges.

Hälsa, miljö- och riskfaktorer

Bostäder i eller i närheten av industriområden

Länsstyrelsen anser att varken den fördjupade översiktsplanen eller MKB:n hanterar (eller svarar på) frågorna om ökade risker för störningar som kan påverka människors hälsa för de bostäder som i FÖP:en planeras i och intill det som idag är industriområden, samt inom område föreslaget för mångfunktionell bebyggelse bland annat område 206 *Kilavägen*.

Klimatanpassning

Enligt 3 kap 5 § ska kommunen ange sin syn på risken för skador på den byggda miljö som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

På en övergripande strategisk nivå ska kommunen identifiera geografiska områden där det finns risk för skador på den byggda miljön och beskriva hur kommunen ska förhålla sig till dessa risker. Det kan också handla om att peka ut geografiska områden där det behövs mer detaljerade undersökningar av riskförhållanden.

Med den byggda miljön avses såväl ny som befintlig bebyggelse, anläggningar samt vegetation, parker och andra grönområden. Bedömningen av risker för skador på den byggda miljön i översiktsplaneringen rör såväl användning och utveckling som bevarande av den byggda miljön.

Ny bebyggelse

Länsstyrelsen anser att det är bra att kommunen utgår från att byggande inom identifierade riskområden för översvämningar och höga flöden i första hand bör undvikas och endast tas i anspråk om tillräckliga säkerhetsåtgärder kan genomföras. Vilka områden som det rör sig om behöver förtydligas i planen.

Under kapitlet hälsa och säkerhet finns en karta som bland annat visar havsytehöjning, skyfall, högsta beräknade vattennivå samt potential för skred och erosion. Det är inte redogjort för vad dessa beräkningar utgår ifrån när det gäller återkomsttid, scenario, tidsperspektiv etc. Här finns inte heller någon redogörelse för vilka områden som kommer att drabbas eller vilka verksamheter som kan vara utsatta för risker. Det går därför inte utifrån underlaget att bedöma vilka områden som kan anses vara riskområden där ny bebyggelse är olämplig.

Det kommer ständigt ny information om hur klimatet förändras och vilka planeringsförutsättningar som råder. Detta behöver kommunen vara uppmärksam på och uppdatera utifrån. När det gäller t ex den lägsta grundläggningsnivå som är satt till +3, 5 m så fungerar nivån i

dagsläget, men kan behöva justeras framöver eftersom FÖP:en kommer att användas under många år framöver. Den mark som används ska vara lämplig för ändamålet. När det kommer till samhällsviktig verksamhet av särskild betydelse bör kommunen ha ytterligare marginaler.

Befintlig bebyggelse

I kartan med avseende på risker finns inga områden utpekade eller kopplade till befintliga risker. Några sådana områden går inte heller att finna i texten. Kommunen har varken redogjort för vilka riskområden kopplade till befintlig bebyggelse som finns, eller resonerat kring hur dessa risker kan tänkas upphöra. Kommunen har inte redovisat om det finns behov av vidare utredningar för exempelvis samhällsviktig verksamhet (avloppsreningsverk etc).

De faktorer som bör innefattas kopplat till den byggda miljön är ras, skred, erosion och översvämning. Bedömningen bör innefatta klimateffekter såväl i närtid som ur ett längre tidsperspektiv. När det gäller det mer långsiktiga perspektivet bör de skador som eventuellt kan uppstå på den byggda miljön redovisas. Hit räknas bebyggelse och byggnadsverk, men även parker och andra närbelägna anläggningar. Vindkraftverk, energianläggningar, vägar och järnvägar ska också ingå på en översiktlig nivå. Detaljerade bedömningar görs därefter i detaljplan eller bygglovsskede. Kommunen bör prioritera de områden där risken för skador är som störst. Kommunens syn på hur risken ska upphöra eller minska är en viktig del i analysarbetet. Det arbete som utförts inom kommunens klimatanpassningsplan kan vara en del i detta arbete och implementeras i den fördjupade översiktsplanen.

Mer information om planeringsförslag och metoder återfinns i Riskanalyser i ÖP, Planeringsunderlag och förslag på metoder: [Riskanalyser i Översiktsplaner \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se) Länsstyrelsen följer Boverkets tillsynsvägledning för naturolyckor vid granskning av planer [Tillsynsvägledning naturolyckor - PBL kunskapsbanken - Boverket](#).

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att Boverket kommer att komma med en vägledning för kommunerna kring klimatrelaterade risker i översiktsplaner under sensvåren 2022.

Klimatanpassningsrådet som nyligen lämnat sin rapport till regeringen lyfter betydelsen av ett kommunalt samordningsansvar där klimatanpassning behöver göras gemensamt med privata fastighetsägare.

Det är bra att kommunen lyfter frågan om huvudmannaskap som en övergripande inriktning. I takt med klimatförändringarna och framtida stigande hav kan det vara en fördel med kommunalt huvudmannaskap

för möjligheten att genomföra och drifta skyddsåtgärder för bebyggelse och för samhällsviktiga anläggningar.

Dammbrott

Det saknas ett resonemang om hur befintlig bebyggelse kan behöva skyddas vid dammbrott och plötsliga höga flöden.

Ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar

Den rekommenderade stabilitetskarteringen *Förutsättningar för skred i finkorniga jordar*, strandnära (SGU) bör användas i den fördjupade översiktsplanen. Plankartan bör kompletteras med denna kartering.

Det är bra att kommunens fördjupade översiktsplan nu innehåller ett ställningstagande för hur geotekniska säkerhetsfrågor ska hanteras vid planläggning. Men ställningstagandet bör förtydliga att hänsyn även ska tas till klimatförändringars effekt på geotekniska säkerhetsfrågor.

Det bör observeras att utöver de klimatlaster som redan idag påverkar stabiliteten så kommer ett förändrat klimat innebära att stabiliteten kan försämrats ytterligare. Dels genom effekterna av klimatförändringen dels påverkan genom klimatanpassningsåtgärder. Kommunen behöver därför beskriva samtliga aspekterna av klimatpåverkan samt redogöra för hur dessa aspekter ska hanteras i kommande detaljplaner och bygglov.

Kommunen bör även förtydliga att nya detaljplaner men även vid anläggande av skydd (exempelvis översvämningsvallar eller bullerskydd) ska det alltid utföras en bedömning av stabiliteten.

Riskhantering

Kommunen bör i den fördjupade översiktsplanen resonera hur de olika redovisade riskfaktorerna som exempelvis översvämning, förorenad mark och stabilitet kan påverka och eventuellt förstärka varandra.

Rådgivande synpunkter

Jordbruksmark

I den kompletterade handlingen som kom länsstyrelsen tillhanda under pågående granskningstid *Den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Falkenbergs stad och jordbruksmarken - komplettering* beskrivs översiktligt på vilka grunder man valt mellan jordbruksmarker. Konsekvenserna för olika områden har redovisats och vilka justeringar som gjorts på grundval av LRFs riktlinjer för olika områden. Kompletteringen omfattar även en beskrivande karta. Det kan anses uppfyllt att: *i översiktsplanen redovisa de alternativa utbyggnadsområden som har studerats och även belysa*

konsekvenserna från allmän synpunkt av de olika alternativen.
(Regeringens proposition med förslag till lag om hushållning med naturresurser mm. 1985/86:3 s. 54 och s. 158).

Syftet är att de alternativa lösningarna ska kunna bedömas på ett likvärdigt sätt som det valda alternativet. De alternativa lokaliseringarna ska redovisas och beskrivas på ett sådant konkret sätt som gör det möjligt att ställa dem mot varandra och mot detaljplanens förslag. Det är lämpligt att i den gällande översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning visar vilka alternativ till mark för bebyggelse som har funnits till det i detaljplanen föreslagna området och varför dessa valts bort.

Länsstyrelsen anser att kompletteringen inte är så konkret att förslag kan ställas mot varandra men trots allt har alternativa lösningar ställts mot varandra.

De som medverkat i beslutet

Länsstyrelsen har sänt ärendet på remiss internt samt till Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Post- och Telestyrelsen, Sjöfartsverket, SGI, SGU, Skogsstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Svenska kraftnät, Trafikverket samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Erhållna remissvar har legat till grund för yttrandet och bifogas.

Beslutet har fattats av länsråd Jörgen Peters med planarkitekt Anna Nilsson som föredragande. Därutöver har länsarkitekt Cecilia Engström, antikvarie Maja Jannerling, miljövardshandläggare Anna-Lena Olsson, naturvardshandläggare Björn Larsson, risk/brandingenjör Erik Joelsson, lantbruksdirektör Kristin Ovik och klimatanpassningssamordnare Frida Sundh medverkat.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Inkomna yttranden från:

Strålsäkerhetsmyndigheten: 1930-2022-7.1

SGI: 1930-2022-8.1

Svenska Kraftnät: 1930-2022-9

Post- och Telestyrelsen: 1930-2022-11.1

Trafikverket: 1930-2022-12.1

Sjöfartsverket: 1930-2022-13.1

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap: 1930-2022-14.1

SGU: 1930-2022-15.1

Kopia

Strålsäkerhetsmyndigheten: registrator@ssm.se

SGI: sgi@sgi.se

Skogsstyrelsen: skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Svenska Kraftnät: registrator@svk.se

Post- och Telestyrelsen: pts@pts.se

Trafikverket: trafikverket@trafikverket.se

Sjöfartsverket: sjofartsverket@sjofartsverket.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap: registrator@msb.se

SGU: sgu@sgu.se

Boverket (för kännedom): registraturen@boverket.se

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.